

УДК 33(061.1ЄС):502.171

Скороход І.С.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин та управління проектами,
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Горбач Л.М.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки та менеджменту,
Волинський інститут імені В'ячеслава Липинського «МАУП»

Skorokhod Iryna

Eastern European National University named after Lesya Ukrainka

Horbach Liudmyla

Volyn Institute named after V. Lypynskiy «MAUP»

РОЗВИТОК «ЗЕЛЕНОЇ» ЕКОНОМІКИ В КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

У статті проаналізовано сучасний стан розвитку «зеленої» економіки в країнах Європейського Союзу. Визначено основні сектори розвитку «зеленої» економіки в країнах Європейського Союзу, такі як формування зелених кластерів, «зелена» енергетика, екологічна модернізація транспорту та виробництво органічної продукції. Зазначено, що всі країни ЄС головним у розвитку «зеленої» економіки визначають енергетичний сектор, у якому переважає виробництво енергії з відновлюваних джерел. Досліджено сучасний стан ринку електромобілів в країнах Європейського Союзу. Визначено, що виробництво органічної продукції сприяє розвитку «зеленої» економіки в країнах ЄС. Розглянуто основні проблеми розвитку «зеленої» економіки в Україні. Визначено напрями «зеленого» зростання в Україні, а саме формування програм з підвищення енергоефективності й розвитку відновлюваної та альтернативної енергетики, впровадження ресурсоощадливих технологій та екологічно чистого виробництва, створення сприятливого інвестиційного клімату для розвитку «зеленого» бізнесу, впровадження екологічних інновацій, розвиток ринку екологічних послуг та створення інформаційної бази щодо надання відповідних послуг.

Ключові слова: «зелена» економіка, «зелена» енергетика, екологічна модернізація, ринок електромобілів, органічна продукція.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку світової економіки спостерігається тенденція нерозривного взаємозв'язку економічного зростання із зростанням навколишнього середовища, вичерпанням природних ресурсів, порушенням балансу біосфери, зміною клімату, що приводить до погіршення здоров'я населення. Отже, актуальності набуває проблема подолання суперечностей між економічним зростанням та забезпеченням екологічної безпеки. Розв'язання цієї проблеми потребує інноваційного підходу до розвитку країни щодо створення моделі «зеленої» економіки, яка базується на засадах «зеленого» зростання. Формування такої моделі є одним з головних пріоритетів Стратегії розвитку Європейського Союзу «Європа – 2020». Дослідження досвіду європейських країн щодо розвитку «зеленої» економіки та визначення можливостей імплементації позитивного досвіду на території України визначає актуальність та практичне значення дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методологічні та прикладні положення формування й розвитку «зеленої» економіки розкрито

в наукових працях як зарубіжних, так вітчизняних вчених. Наукові доробки Г. Стодартга, С. Рідлстона, М. Вілела [1], Е. Бенсона, О. Грінфілда [2], М. Като [3], Р. Гагнеля [4] складають фундамент сучасних досліджень «зеленої» економіки. Серед вітчизняних вчених, які досліджували питання розвитку «зеленої» економіки, слід виділити таких, як Н. Андреева [5], Ю. Бережна [6], Б. Буркинський [7], Т. Галушкін [8], В. Кравців [9], В. Потапенко [10]. Водночас деякі питання особливостей розвитку «зеленої» економіки в країнах Європейського Союзу потребують подальшого дослідження.

Згідно з Департаментом з економічних і соціальних питань ООН, «зелена» економіка – це економіка, яка приводить до поліпшення добробуту людини та скорочення нерівності, не піддаючи майбутні покоління значним екологічним ризикам та екологічному дефіциту. Вона прагне принести довгострокові соціальні вигоди для життя короткострокових заходів, спрямованих на пом'якшення екологічних ризиків. «Зелена» економіка є сприятливою компонентою загальної мети сталого розвитку [11]. На конференції «Ріо+20» зазначалося,

що «зелена» економіка може розглядатися як лінзи для фокусування на можливостях просування економічних та екологічних цілей одночасно [12].

Загалом в економічній науці теоретичне обґрунтування категорії «зеленої» економіки пов'язують з мінімізацією впливу на навколишнє середовище, соціальною справедливістю, забезпеченням високого рівня добробуту. У сучасних економічних працях сформовано методологічні підходи, що становлять наукову базу пошуку та вибору напрямів «зеленого» зростання. Однак залишається низка дискусійних питань, що вимагають адекватного оцінювання та теоретичного переосмислення європейського досвіду щодо створення моделі «зеленої» економіки та її адаптації до України.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження особливостей розвитку «зеленої» економіки в країнах Європейського Союзу, визначення пріоритетних напрямів «зеленого» зростання в Україні з огляду на досвід ЄС.

Виклад основного матеріалу. Важливими передумовами структурних зрушень економіки є екологізація промислового виробництва, розвиток ринку послуг, зокрема консалтингу, вдосконалення виробничих процесів, впровадження екологічних інновацій. Уряди багатьох країн активно впроваджують концепцію «зеленої» економіки, за якої економічне зростання має забезпечуватись за рахунок менш інтенсивного споживання сировини та енергії в усіх секторах економіки, впровадження екологічно чистих технологій та максимально можливої утилізації відходів. У такій економіці інвестування в підвищення енергоефективності, розвиток та впровадження еко-безпечних технологій та управління відходами створює основу розвитку «зеленого» бізнесу.

В. Потапенко до основних напрямів у сфері екологізації економіки відносить енергоощадне промислове обладнання, технології теплоізоляції приміщень, промислове обладнання, що дає змогу використовувати відновлювані джерела енергії (вітрову, водну, сонячну, енергію припливів тощо), технології виробництва продуктів зі вторинних ресурсів, технології перероблення та утилізації відходів, розроблення не шкідливих для людини побутових матеріалів тощо [10, с. 286].

Ідеологія «зеленого» бізнесу добре вписується в потребу покращення стану довкілля, забезпечуючи одночасно економічний розвиток. Зростання уваги до проблем «зеленого» бізнесу розпочалося після Саміту Землі в Ріо-де-Жанейро (1992 р.). Здійснення стійкого розвитку вимагає нових форм фінансового співробітництва й нових способів фінансування проектів. При цьому важливу роль у фінансуванні природоохоронних заходів відіграє партнерство різних суспільних сегментів [13, с. 57].

Ефективною формою ведення «зеленого» бізнесу в країнах ЄС є формування зелених кластерів, що базуються на сучасних технологіях та інноваціях. В основі концепції кластерного розвитку лежить об'єднання екологічних та енергетичних технологій з людськими технологіями й креативною індустрією, наукою, освітою на

основі максимальної мобільності факторів виробництва.

Прикладом реалізації регіонального зеленого кластеру в Європі є «Green Tech Cluster», що розташований в «Green Tech Valley» («Долина зелених технологій») поблизу столиці Штирії – Граца (Австрія). В рамках кластеру близько 200 компаній та науково-дослідних установ сьогодні працюють над чистими й зеленими технологіями майбутнього. Загалом в проекті «Green Tech Valley» задіяно більше 20 000 компаній у сфері екологічних та енергетичних технологій. З часткою НДКР 4,8% Штирія є другим регіоном в Європі з інновацій. Іншим успішним прикладом є кластер «Green Net Finland», який об'єднує досвід та ресурси фінських компаній, що займаються зеленими технологіями, наукові й освітні установи та органи державної влади. З 2001 р. «Green Net Finland» реалізувала більше 50 проектів в галузі розвитку на національному та міжнародному рівнях. Метою проекту є створення проектів розвитку, спрямованих на економію енергії та ресурсів, формування ефективного низьковуглецевого міського середовища, а саме SMART-міст, просування фінських інновацій та «зелених» технологій, забезпечення зростання місцевого бізнесу [14, с. 131].

Пріоритетними напрямками забезпечення трансформації європейської економіки на «зелених» засадах визначені збалансована мобільність та ефективність використання енергії й матеріалів. Оскільки ЄС залежить від імпорту органічних енергоносіїв (табл. 1), основним інструментом розвитку «зеленої» економіки в країнах ЄС є «зелена» енергетика.

Таблиця 1
Залежність ЄС від імпорту органічних енергоносіїв

Рік	Залежність від імпорту, %			
	Тверде паливо	Нафта та нафтопродукти	Природний газ	Середній показник
1990	19,9	80	45,5	44,2
2000	30,6	75,7	48,8	46,7
2010	39,5	84,5	62,2	52,6
2012	42,2	86,5	65,8	53,3
2013	44,1	87,4	65,2	53,1
2014	45,6	87,4	67,2	53,4
2015	42	88,6	66	53
2020	50	86	75	62
2030	66	88	81	67

Джерело: складено за джерелом [15]

Сучасна високотехнологічна чиста енергетика прискорює трансформацію структури енергетичного та інших ринків, створює попит на широкий спектр інновацій та стимулює розвиток підприємництва для впровадження інноваційних розробок.

Дослідження ЮНЕП доводять, що щорічне інвестування приблизно 1,25% світового ВВП у підвищення енергоефективності та відновлювальну енергетику допоможе скоротити світовий попит на первинну енергію на 9% до 2020 р. і майже на 40% – до 2050 р. Зайнятість у секторі енергетики зросте на 20% порівняно зі сценарієм інерцій-

ного розвитку з огляду на те, що до середини століття відновлювальна енергетика буде забезпечувати до 30%.

Активізується розвиток екологічно чистих енергетичних технологій, а також формування нової архітектури фінансування досліджень та впровадження цих технологій [16].

Говорячи про тенденції відновлюваних джерел енергії в Європі, згадаємо про стратегію ЄС. До 2030 р. Європа планує знизити викиди на 40% від рівня 1990 р., досягнувши 27% частки відновлюваних джерел енергії в енергобалансі. У країнах ЄС для стійкої енергетичної системи розроблена стратегія фінансованих державою заходів у галузі досліджень та розробок. Для вжиття заходів у держсекторі виявлялась додаткова фінансова підтримка урядів країн – членів ЄС. Сучасний уряд також послідовно підтримує плани розвитку «зеленої» енергетики шляхом введення так званої зеленої угоди, націленої на просування енергозбереження та розвиток місцевих проєктів використання відновлюваних джерел енергії. Уряди наполягають на забезпеченні довгострокової окупності відновлюваних джерел енергії за рахунок інновацій.

У 2010 р. в Німеччині була затверджена Енергетична концепція, яка закріпила за «зеленою» енергетикою основну роль у німецькій енергетичній системі. Дія концепції охоплює період до 2050 р. Елементами концепції є розвиток відновлюваних джерел енергії, будівництво електромереж та розширення потужностей накопичувачів енергії, підвищення енергоефективності (жорстка економія енергії, наприклад економія шляхом ізоляції будівель), розроблення конкурентних за ціною та якістю технологій у сфері енергетики.

Варто відзначити, що впровадження «зелених» технологій в енергетику Німеччини супроводжується активною пропагандистською діяльністю, яка охоплює практично все населення країни. Заняття з альтернативної енергетики з роз'ясненням її важливості для економіки й екології, видів та принципів дії пристроїв, що працюють на відновлювані джерела енергії, організовані дуже широко, а саме в дитячих садках, школах та ВНЗ. Тема відновлюваної енергетики посідає важливе місце в телевізійних передачах, публічних політичних дискусіях та виступах керівництва країни [17, с. 16].

Австрія також основну увагу під час формування національної стратегії звертає на розвиток відновлюваного джерела енергії. Так, у 2011 р. було прийнято Закон «Про розвиток екологічно чистої енергії на 2011-2020 рр.». Основні завдання цього Закону зводяться до безпеки енергозабезпечення, захисту навколишнього середовища, гарантованого забезпечення інвестиційних вкладів в наявні та плановані до зведення енергетичні потужності, більш ефективного використання коштів підтримки «зеленої» економіки, ефек-

тивне стратегічне планування розвитку «зелених» технологій, що забезпечує їх безперешкодне впровадження у виробництво, повної відмови від імпорту атомної електроенергії. Закон передбачає зростання загального споживання «зеленої» енергії в плановий період із 70 до 77 тис. ГВт/рік, зокрема за рахунок нарощування мережі/потужностей таких альтернативних джерел, як малі гідроелектростанції (на 3,4 тис. ГВт/рік, сьогодні виробляються 4,65 тис. ГВт/рік), енергетичні установки на біомасі (на 1,12 тис. ГВт/рік, сьогодні виробляються 2,5 тис. ГВт/рік), генеруючі установки з використанням вітру (на 4 тис. ГВт/рік, сьогодні виробляється 1,945 тис. ГВт/рік), сонячна енергія (на 0,8 тис. ГВт/рік, сьогодні виробляються 0,021 тис. ГВт/рік) [18, с. 281].

Важливим напрямом розвитку «зеленої» економіки в країнах ЄС є екологічна модернізація транспорту. Протягом останніх років досить активно почав розвиватися ринок електромобілів. Транспорт повинен використовувати менше енергоресурсів задля зменшення негативного впливу на навколишнє середовище, тому протягом 2016-2018 рр. спостерігається зростання обсягів продажів гібридних автомобілів та електрокарів у ЄС майже вдвічі (рис. 1).

У 2018 р. серед 15,6 мільйонів проданих автомобілів бензинові автомобілі склали 57%, дизельні – 36%, електромобілі та гібридні авто – 6,1%. Найбільший обсяг продажів альтернативного транспорту спостерігається в Німеччині, Франції, Нідерландах, Норвегії та Великобританії [20].

Зокрема, Норвегія вибрала фіскальне стимулювання як метод підтримки екологічного транспорту. Електрокари в Норвегії звільнені від високих транспортних податків, які сягають 50% вартості авто. Щорічний дорожній збір для них знижений в сім разів (50 євро проти 350 євро). Крім того, місцеві власники електромашин можуть безкоштовно їздити платними дорогами й паркувати свої транспортні засоби на муніципальних парковках, а також вони мають право їздити смугами для громадського транспорту [21].

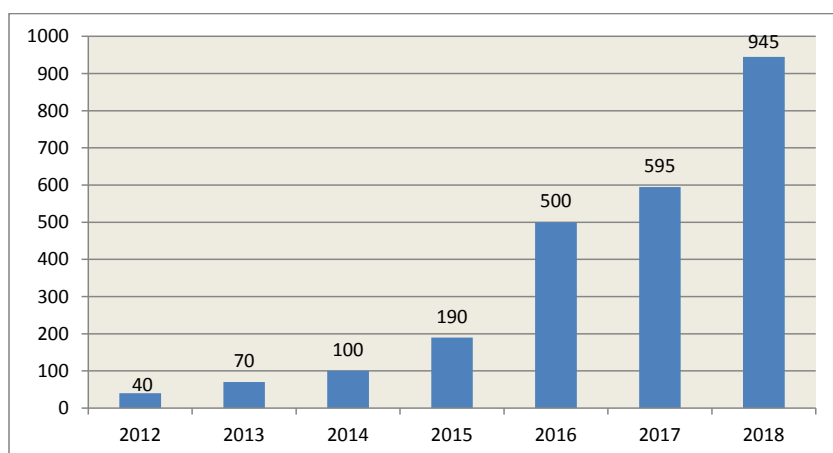

Рис. 1. Динаміка продажів електромобілів та гібридних авто у ЄС, тис. од.

Джерело: складено за джерелами [19; 20]

Розвитку «зеленої» економіки в країнах ЄС сприяє виробництво органічної продукції. Державне регулювання сфери органічної продукції здійснюється за допомогою Директиви ЄС 2092/91, яка, зокрема, визначила загальні межі та принципи органічного сільського господарства, вимоги до виробництва сільськогосподарської продукції, її перероблення й виготовлення харчових продуктів, ознаки й маркування органічної продукції, а також відкрила ринок органічної продукції для імпорту з «третьох країн».

Сьогодні під органічне землеробство у світі відводять дедалі більше земель, зокрема у Європі воно має понад 5,1 млн. га, причому ця частка збільшується останніми роками. Середній показник використання земель в органічному виробництві в країнах ЄС сягнув близько 4%, в Австрії та Італії – 8%. У Швеції, яка є європейським лідером у зазначеній сфері, він становить майже 12%, а у Швейцарії – понад 10%. Висока мотивація визначає готовність частини споживачів платити додатково (10–50% звичайної ціни) за органічні продукти харчування, а попит на них у світі швидко зростає [22].

Передумовами розвитку «зеленої» економіки в Україні є зниження рентабельності традиційної енергетики, підвищення тарифів та можливість залучення зовнішніх ресурсів для розвитку відновлювальної енергетики. Проте через відсутність сприятливих інвестиційних умов та брак внутрішніх фінансових ресурсів, низький рівень екологічної свідомості, наявність економічних ризиків впровадження енергоощадних та безвідходних технологій в Україні спостерігається незначний розвиток «зеленої» економіки.

Враховуючи досвід європейських країн щодо розвитку «зеленої» економіки, до пріоритетних напрямів «зеленого» зростання в Україні відносимо:

– формування програм з підвищення енергоефективності й розвитку відновлюваної та альтернативної енергетики;

– впровадження ресурсоощадливих технологій та екологічно чистого виробництва;

– створення сприятливого інвестиційного клімату для розвитку «зеленого» бізнесу;

– впровадження екологічних інновацій задля забезпечення екологічної безпеки країни;

– розвиток ринку екологічних послуг та створення інформаційної бази щодо надання відповідних послуг.

Висновки. Таким чином, аналіз досвіду країн ЄС щодо розвитку «зеленої» економіки дає можливість сформулювати основні інструменти, а саме «зелені» кластери, «зелену» енергетику, екологічну модернізацію транспорту, виробництво органічної продукції. Всі країни ЄС головним у розвитку «зеленої» економіки визначають енергетичний сектор, у якому переважає виробництво енергії з відновлюваних джерел та підвищення рівня енергоефективності. Крім того, політика ЄС спрямована на підтримку розвитку ринку електромобілів та гібридних авто.

В Україні існує великий потенціал розвитку «зеленої» економіки, що забезпечить підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств на світових ринках. В подальших наукових дослідженнях щодо розвитку «зеленої» економіки в країнах Європейського Союзу варто зосередити увагу на вивченні сектору екологічних товарів та послуг, дослідженні особливостей формування екологічного ринку в окремих зарубіжних країнах, а також ролі транскордонного співробітництва в активізації розвитку міжрегіонального ринку екологічних товарів та послуг.

Список літератури:

1. Stoddart H., Riddlestone S., Vilela M. Principles for the Green Economy A collection of principles for the green economy in the context of sustainable development and poverty eradication. London : Stakeholder forum, 2012. 24 p.
2. Benson E., Greenfield O. Surveying the green economy and green growth landscapes. URL: http://www.greeneconomycoalition.org/sites/greeneconomycoalition.org/files/GEC%20background%20paper_final%20.pdf (дата звернення: 03.12.2018).
3. Cato M.S. Green Economics: An Introduction to Theory, Policy and Practice. London : Earthscan, 2009. 224 p.
4. Hahnel R. Green Economics: Confronting the Ecological Crisis. N.Y. : M E Sharpe Inc., 2010. 280 p.
5. Андреева Н. Екологічно чисте виробництво в системі екологічного підприємництва: систематика наукового бачення та взаємозв'язку. *Економічні інновації*. 2012. Вип. 48. С. 8–18. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/67159/01-Andreeva.pdf?sequence=1> (дата звернення: 15.12.2018).
6. Бережна Ю. Концепція «зеленої економіки»: міжнародний аспект. *Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Серия: Юридические науки*. 2012. Т. 25. № 1. С. 210–215.
7. Буркинський Б., Галушкіна Т., Реутов В. «Зелена» економіка крізь призму трансформаційних зрушень. Одеса : ППРЕД НАН України ; Саки : Фенікс, 2011. 348 с.
8. Галушкіна Т. «Зелений» вектор розвитку економіки України. *Економіст*. 2011. № 11. С. 4–7.
9. Кравців В. Вагомий внесок в дослідження «зеленого» зростання економіки регіону. *Регіональна економіка*. 2012. № 3. С. 212–213. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/regek_2012_3_28 (дата звернення: 16.12.2018).
10. Потапенко В. Стратегічні пріоритети безпечного розвитку України на засадах «зеленої економіки»: монографія. Київ : НІСД, 2012. 360 с.
11. Allen C., Clouth S. A guidebook to the Green Economy. Issue 1. New York : UNDESA, Division for Sustainable Development. 2012. 65 p.
12. Chaturvedi P. Challenges of Sustainability and Opportunities at Rio +20. URL: <http://www.iodonline.com/Articles/Challenges%20of%20Sustainability%20and%20Opportunities%20at%20Rio.pdf> (дата звернення: 22.01.2019).

13. Галушкіна Т., Мусіна Л., Потапенко В. Основні засади впровадження моделі «зеленої» економіки в Україні : навчальний посібник. Київ : Інститут екологічного управління та збалансованого природокористування, 2017. 154 с.
14. Лозова Г., Чеберяко О. Регіональна політика у сфері створення «зелених кластерів». URL: http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/8374/1/IEVUSTPPPP_2017_Ch_1_128-136.pdf (дата звернення: 25.01.2019).
15. Офіційний сайт Європейської Комісії. URL: <http://ec.europa.eu/environment/eussd> (дата звернення: 19.03.2019).
16. UNEP Report “Towards a green economy: pathways to sustainable and poverty eradication”. URL: <http://unep.org/greeneconomy/publications>
17. Ямчук А., Кургузенкова Л. Зелене промислове зростання як альтернативна модель економічного розвитку країни: міжнародний і національний аспекти. *Науково-технічна інформація*. 2013. № 4. С. 13–20. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NTI_2013_4_5 (дата звернення: 14.03.2019).
18. Захаркевич Н. Досвід країн Європейського Союзу у формуванні основ «зеленої» економіки. *Університетські наукові записки*. 2013. № 2. С. 278–285. URL: www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi.../cgiirbis_64 (дата звернення: 23.02.2019).
19. Energy, transport and environment indicators : statistical books. 2018. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3217494/9433240/KS-DK-18-001-EN-N.pdf/73283db2-a66b-4d34-9818-b61a08883681> (дата звернення: 29.03.2019).
20. Kane M. Electric car sales up 47% in Europe in 2018. URL: <https://insideevs.com/electric-car-sales-up-47-in-europe-in-2018> (дата звернення: 02.04.2019).
21. Турлікян Т. Корисний досвід: як уряди різних країн підтримують ринок електромобілів. URL: <http://ecotown.com.ua/news/Кориснуу-dosvid-yak-uryady-riznykh-krayin-pidtrymuyut-rynok-elektromobiliv> (дата звернення: 03.04.2019).
22. Органічне землеробство – шлях до продовольчої безпеки. URL: <http://www.viche.info/journal/4161> (дата звернення: 10.04.2019).

РАЗВИТИЕ «ЗЕЛеноЙ» ЭКОНОМИКИ В СТРАНАХ ЕВРОПЕЙСКОГО СОЮЗА

В статье проанализировано современное состояние развития «зеленой» экономики в странах Европейского Союза. Определены основные секторы развития «зеленой» экономики в странах Европейского Союза, такие как формирование зеленых кластеров, «зеленая» энергетика, экологическая модернизация транспорта и производство органической продукции. Отмечено, что все страны ЕС главным в развитии «зеленой» экономики определяют энергетический сектор, в котором преобладает производство энергии из возобновляемых источников. Исследовано современное состояние рынка электромобилей в странах Европейского Союза. Определено, что производство органической продукции содействует развитию «зеленой» экономики в странах ЕС. Рассмотрены основные проблемы развития «зеленой» экономики в Украине. Определены направления «зеленого» роста в Украине, а именно формирование программ по повышению энергоэффективности и развитию возобновляемой и альтернативной энергетики, внедрение ресурсосберегающих технологий и экологически чистого производства, создание благоприятного инвестиционного климата для развития «зеленого» бизнеса, внедрение экологических инноваций, развитие рынка экологических услуг и создание информационной базы о предоставлении соответствующих услуг.

Ключевые слова: «зеленая» экономика, «зеленая» энергетика, экологическая модернизация, рынок электромобилей, органическая продукция.

DEVELOPMENT OF THE “GREEN” ECONOMY IN THE EUROPEAN UNION COUNTRIES

The problem of overcoming the contradictions between economic growths and ensuring environmental safety is relevant today. The solution of this problem requires an innovative approach to the country's development in the direction of creating a model of a “green” economy which is based on the principles of “green” growth. The formation of such a model is one of the main priorities of the European Union Development Strategy “Europe 2020”. The current state of the «green» economy in the countries of the European Union is analyzed in the article. The main sectors of «green» economy development in the European Union countries are defined, that is the formation of green cluster, green energy, and ecological modernization of transport and production of organic products. The author notes that all EU countries consider the main thing in the development of the «green» economy is the energy sector, which is dominated by the production of energy from renewable sources. The current state of the electric vehicles market in the countries of the European Union has been researched. The largest volume of sales of alternative transport is observed in Germany, France, the Netherlands, Norway and the United Kingdom. The production of organic products is developing the “green” economy in the countries of the European Union. Among the leading countries in the use of land in organic production should identify Austria, Italy, Sweden and Switzerland. The main problems of the “green” economy in Ukraine are considered. The directions of “green” growth in Ukraine are determined, such as formation of a program on energy efficiency and development of renewable and alternative energy; implementation of resource-saving technologies and environmentally pure production; creation of a favorable investment climate for the development of green business; introduction of environmentally pure and safe technologies; implementation of ecological innovations in order to ensure the country's ecological safety; development of the ecological services market, creation of the information base for the provision of appropriate services.

Key words: “green” economy, “green” energy, environmental modernization, electric vehicles market, organic products.